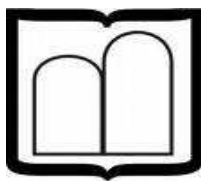

بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان پزشکی انترن و اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مورد آبدرمانی در سال ۹۱

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتري رشته پزشکی

عنوان:

بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان پزشکی انترن و اساتید بالینی

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مورد آبدرمانی در سال ۹۱

استاد راهنما:

دکتر افشان شرقی

استاد مشاور:

دکتر احد اعظمی

نگارش:

امیر زمانی

بهار ۱۳۹۲

شماره پایان نامه:

۰۴۳۴

تقدیرم به

اولین معلم ام، مادر ام، قله ی بلند تلاش و از خودگذشتگی

به قهرمان زندگی ام، پدر ام، و تک تک لحظات پر دردش

به آسمان آبی و آرام و روشن زندگی ام، کیانا، که به تاریکی هایم روشنائی داد

به همدم و همراه همیشگی زندگی ام، آرش

به قلب مهربان عاقله عزیز، بفاطمه حمایت های همیشگی اش

به فواهر بزرگ ام، امینه و چشمه ی همیشه جاری عشق و محبت اش

به محسن و تمام مردانگی و بزرگی اش

به قلب تپنده ی زندگی ام، آرسام

تقدیرم به دوستان خوب ام

مهندس عطا صالح پور، دکتر امیرحسین کریمی، مهندس هامان علی اکبری، دکتر هادی
زندیان، دکتر رضا محمدی، دکتر پدram متین، دکتر عطا دقیق، دکتر امید اکبری، دکتر احسان
رهمی و عادل احسان بفش

که همیشه بیشتر از آنچه لایق بودمم برایم خوب بودند.

تقدیم به اساتید بزرگوار

آقای دکتر فیضی، آقای دکتر مهدی عطایی، آقای دکتر الطافی، آقای دکتر حبیب زاده،

آقای دکتر انتظاری، آقای دکتر اصغر پیرزاده

که منش بزرگ و انسانی شان همیشه در فاطرم فواهد ماند..

با تشکر از دوستان فویم

مهندس محسن بینایی، دکتر بابک طالقانی، دکتر امیر قلی زاده، دکتر امیر محمدی،

دکتر امین باقری

با تشکر فراوان از

مهندس کسری حسن پور و آقای دکتر مشایفی

با تشکر فراوان از استاد توانمند ام،

خانم دکتر شرقی

و تشکر از حمایت های استاد عزیز

آقای دکتر احد اعظمی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات	
۱-۱ مقدمه و بیان مساله	۲
۱-۲ تعریف واژه های کلیدی	۵
۱-۳ اهداف و فرضیات	۶
۱-۳-۱ هدف کلی	۶
۱-۳-۲ اهداف اختصاصی	۶
۱-۳-۳ اهداف کاربردی	۷
۱-۳-۴ فرضیات یا سوالات تحقیق	۷
فصل دوم: پیشینه ی تحقیق	
۲-۱ مبانی نظری	۱۰
۲-۱-۱ تعریف آب درمانی	۱۰

۲-۱-۲ تاریخچه ی آب درمانی ۱۲

۲-۱-۳ فیزیولوژی آب درمانی ۱۴

۲-۱-۴ انواع آب های درمانی ۱۶

۲-۱-۵ موارد کاربرد اصلی آب درمانی ۱۹

۲-۱-۶ مواردی از عوارض جانبی در آب درمانی ۴۰

۲-۲ مطالعات مشابه ۴۲

فصل سوم: مواد و روش ها

۳-۱ نوع مطالعه ۴۸

۳-۲ محیط پژوهش ۴۸

۳-۳ جامعه آماری و حجم نمونه ۴۸

۳-۴ روش گردآوری اطلاعات ۴۹

۳-۵ روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری ۵۰

۳-۶ معیار ورود ۵۱

۳-۷ معیار خروج ۵۱

۳-۸ ملاحظات اخلاقی ۵۲

۳-۹ محدودیت مطالعه ۵۲

۳-۱۰ متغیرهای مطالعه ۵۳

فصل چهارم: نتایج

نتایج ۵۵

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

بحث و نتیجه گیری ۶۷

نتیجه گیری ۷۱

منابع ۷۲

ضمیمه ۷۸

چکیده انگلیسی ۸۴

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲ مشخصات بیماری های روماتیسمی در مداوا با آب های گرم معدنی	۲۳
جدول ۱-۴ خصوصیات دموگرافیک شرکت کنندگان	۶۰
جدول ۲-۴ پاسخ اساتید به سوال های پرسشنامه بر اساس تعداد و درصد فراوانی در هر یک از	
۵ مقیاس	۶۱
جدول ۳-۴ پاسخ انترن ها به سوال های پرسشنامه بر اساس تعداد و درصد فراوانی در هر یک از	
۵ مقیاس	۶۲

فهرست نمودار ها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۴ میزان آگاهی به تفکیک اساتید و اینترن ها	۶۳.....
نمودار ۲-۴ میزان نگرش به تفکیک اساتید و اینترن ها	۶۴.....
نمودار ۳-۴ پاسخ افراد به سوال های ۵ و ۶ و ۱۰	۶۵.....

ABBREVIATIONS

فهرست علائم اختصاری

CAM	Complementary and Alternative Medicine
CNS	Central Nervous System
IGF-1	Insulin-like growth factor 1
IgA	Immunoglobulin A
IL-4	Interleukin
MS	Multiple Sclerosis
OA	Osteoarthritis
RA	Rheumatoid Arthritis
PGE2	prostaglandin E2
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
TNF-alpha	Tumor necrosis factor alpha

چکیده

بررسی آگاهی و نگرش ایترنها و اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مورد آبدرمانی در سال ۹۱

مقدمه: آب درمانی از چندین سال پیش بصورت تجربی در درمان اختلالات اسکلتی عضلانی استفاده شده است. مطالعات متعدد تاثیر مفید آب درمانی را روی بیماری های دژنراتیو و التهابی مفاصل نشان داده اند. همچنین مطالعات این روش را به عنوان یک روش درمانی کمکی در بیماری های مزمن مطرح میکند. با توجه به ارزش آب درمانی و موقعیت خاص استان اردبیل از این نظر، در این مطالعه ما بر آنیم تا آگاهی و نگرش کادر پزشکی و به صورت اختصاصی اینترن ها و اعضای هیئت علمی بالینی را در زمینه ی آب درمانی بسنجیم. سنجش این آگاهی و نگرش و شناخت وضعیت کنونی آن در میان کادر درمانی کشور می تواند دید بهتری در زمینه ی استفاده از این منبع بالقوه در آینده فراهم کند.

مواد و روش ها: جامعه آماری شامل دانشجویان پزشکی انترن دانشگاه و اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل می باشد. نمونه گیری بصورت سرشماری و شامل کل جمعیت مورد مطالعه در بازه ی زمانی فروردین ۹۱ تا اسفند ۹۱ می باشد. پرسشنامه شامل دو بخش می باشد. بخش اول شامل اطلاعات دموگرافیک شرکت کنندگان است. قسمت دوم شامل ۲۱ سوال مربوط به آگاهی و نگرش است. روایی صورت و محتوای پرسشنامه با استفاده از نظر دو کارشناس تایید شد. پایایی پرسشنامه با استفاده از روش Test-retest انجام گردید. به این صورت که ۱۵ نفر از افرادی که پرسشنامه را پر نمودند پس از ۲ هفته مجدداً آن را پر نمودند و ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید که برابر ۰.۸۲ بود. پرسشنامه ها پس از جمع آوری، کد گذاری شده و وارد نرم افزار آماری SPSS شدند. سپس با استفاده از روش های آمار تحلیلی شامل Correlation و T-test داده ها آنالیز شده و با روش های آمار توصیفی در قالب جدول و نمودار تنظیم شدند.

نتایج: از بین ۱۰۷ نفر شرکت کننده در این مطالعه (۵۱ نفر اینترن، ۵۶ نفر استاد دوره ی بالینی) ۷۶ نفر به پرسشنامه پاسخ دادند که از این افراد ۲۹ نفر استاد و ۴۷ نفر اینترن بوده اند. میانگین سن اساتید شرکت کننده در مطالعه 48.62 ± 6.27 و در اینترن ها 25.7 ± 1.16 بود. همچنین هر ۲۹ نفر استاد شرکت کننده تجربه ی آب درمانی داشتند و از بین اینترن ها تنها ۵ نفر ۱۰.۶۳ درصد تجربه ی آب درمانی نداشتند. میانگین تجربه ی بالینی در بین اساتید شرکت کننده 22.38 ± 5.12 سال و در بین اینترن ها 1.09 ± 0.45 سال بود. در خصوص آگاهی، در میان اساتید آگاهی متوسط ۷۵.۹ درصد و آگاهی خوب ۲۴.۱ درصد بود و در میان اینترن ها، ۲۹.۸ درصد آگاهی خوب، ۵۹.۶ درصد آگاهی متوسط و ۱۰.۶ درصد آگاهی ضعیف داشتند. در خصوص نگرش ۵۵.۲ درصد اساتید نگرش متوسط و ۴۴.۸ درصد نگرش خوب داشتند. در میان اینترن ها نگرش خوب ۴۸.۹ درصد، نگرش متوسط ۴۶.۸ درصد و نگرش ضعیف ۴.۳ درصد به دست آمد.

نتیجه گیری: در نتیجه ی این مطالعه می توان گفت که نگرش و آگاهی در بین اساتید در حد خوب و متوسط می باشد. کادر پزشکی به علت تاثیری که علاوه بر درمان بیماران، در ساخت فرهنگ درمانی جامعه دارند اولین گروهی می باشند که نگرش و آگاهی آن ها روی استفاده از این روش درمانی به صورت علمی اهمیت دارد. در مطالعات بسیاری این نکته که دانشجویان پزشکی باید تحت آموزش درمان های مکمل قرار گیرند نشان داده شده است. پس اگر قرار بر این باشد که از آب درمانی در استان اردبیل به صورت یک درمان مکمل استفاده شود نیاز به آموزش در این زمینه به صورت های مختلف شامل دوره های باز آموزی احساس می شود.

کلمات کلیدی: آب درمانی، نگرش، آگاهی، اینترن، اساتید هیئت علمی بالینی

فصل اول

کلیات

۱-۱. مقدمه و بیان مسئله

آب درمانی احتمالاً یکی از قدیمی ترین شیوه های درمان طبی است. در این شیوه از آب برای تسکین درد و گهگاه برای درمان بیماری استفاده می کنند. شواهد و مدارکی در دست است که نشان می دهد آب درمانی در تمدن های مصر، یونان و روم باستان رایج بوده است (۱ و ۱۰). «هیدروتراپی» یا آب درمانی، از جایگاهی ارزشمند در جهان پزشکی برخوردار است و برای استفاده بهینه از آن، ایستگاه های بسیار مدرنی در کشورهای جهان راه اندازی شده است (۲). آبدرمانی یک روش درمانی غیردارویی است که می تواند باعث کاهش درد، افزایش قابلیت انعطاف پذیری عضلات و استخوانها و در نتیجه کاهش اسپاسم های عضلانی استخوانی و افزایش قدرت و توان فرد گردد. ورزش در آب باعث کاهش ضربان قلب، بار کاری قلب، میزان اکسیژن مصرفی در طول حرکات نسبت به ورزش در خشکی می شود (۳) نتایج تحقیق بارکر در ۲۰۰۳ نشان داد که آبدرمانی در طول ۸ هفته و هر هفته ۲ جلسه توانست میزان خستگی بیماران مبتلا به کمر درد مزمن را که در نتیجه درد و اسپاسم های عضلانی در انجام کارهای روزانه خود ناتوان بودند را کاهش دهد. از طرفی بیماران در این تحقیق عنوان کردند که انجام حرکات ورزشی در آب برای آنها راحتتر از انجام این حرکات در خشکی می باشد (۴) آبدرمانی می تواند تاثیر مثبتی بر روی درد، قدرت و انعطاف پذیری اسکلتی - عضلانی، عملکرد اعتماد به نفس، تعادل و تناسب بدن و کاهش عود حملات در بیماریهای مزمن مانند روماتیسم، آرتروز، کمردرد و همچنین در بیماریهای سیستم عصبی مرکزی مانند مالتیپل اسکلروزیس و سکته مغزی داشته باشد (۵) آب درمانی از چندین سال پیش بصورت تجربی در درمان اختلالات اسکلتی عضلانی استفاده شده است. مطالعات متعدد تاثیر مفید آب درمانی را روی بیماری های دژنراتیو و التهابی مفاصل نشان داده اند. همچنین مطالعات این روش را به عنوان یک روش درمانی کمکی در بیماری های مزمن مطرح میکند. (۸ و ۹)

